

E. Czerwiński, K. Zając, J. Amarowicz

SYSTEM ZAPOBIEGANIA ZŁAMANIOM W POLSCE KORZYŚCI, BARIERY, GDZIE JESTEŚMY w 2015?

Uniwersytet Jagielloński, Coll. Med.
Zakład Chorób Kości i Stawów
Krakowskie Centrum Medyczne

- **System Zapobiegania Złamaniom - FLS**
- **Założenia SZZ w Polsce**
- **Aktualna Organizacja Systemu**
- **Wyniki pracy, korzyści**
- **Problemy**
- **Gdzie jesteśmy 2015 i co dalej???**

Bieszczady, Tarnica 1346 m.

ZŁAMANIA WTÓRNE

2 700 000 - osób ze złamaniem w Polsce

25% dozna ponownego złamania >>> 5 lat

Złamanie niskoenergetyczne = złamanie osteoporotyczne

Złamanie powstałe na skutek upadku z wysokości własnej
(1, 2)

Leczenie osteoporozy u osób ze złamaniem niskoenergetycznym

- 7% USA (3)
- 7% Niemcy (4)
- 15% Holandia (5)
- 20% Włochy (6)
- 24% Szwajcaria (7)
- 33% UK (8)

RYZYZKO ZŁAMANIA BKK UDOWEJ PO PIERWSZYM ZŁAMANIU

K. promieniowa

2 x

ZŁAMANIE bkk udowej

- Dramatyczne pogorszenie jakości życia
- 50% niepełnosprawność
- 25% długoterminowe leczenie
- Utrata niezależności
- Koszty

Kręgosłup

2,5 x

**W ciągu roku umiera
1/5 kobiet, 1/4 mężczyzn**

Bkk udowej

6 x

Hernlund E, et al., Osteoporosis in the European Union, Arch Osteoporos, 2013, 8-136

Akesson, k. Marah, Capture the Fracture: a Best Practice Framework and global campaign to break the fragility fracture cycle. Osteoporos Int. 2013 August; 24(8): 2135–2152.

www.kcm.pl

STRATEGIA ZAPOBIEGANIA ZŁAMANIOM

Ratownictwo - triage

Natychmiast

II kolejność

Nie pilne

Zgon

Złamania
bkk udowej

Inne złamania

Osoby z wysokim ryzykiem
pierwszego złamania

Osoby starsze, kobiety 60, mężczyźni 65

Po przebytych złamaniu
największe zagrożenie

W drugiej kolejności

Prewencja

SYSTEM OPARTY NA KOORDYNATORZE

Fracture Liaison Service

Zapoczątkowany w Glasgow w Szkocji 1990

A.R. McLellan

GLÓWNE SKŁADOWE 3 „i”

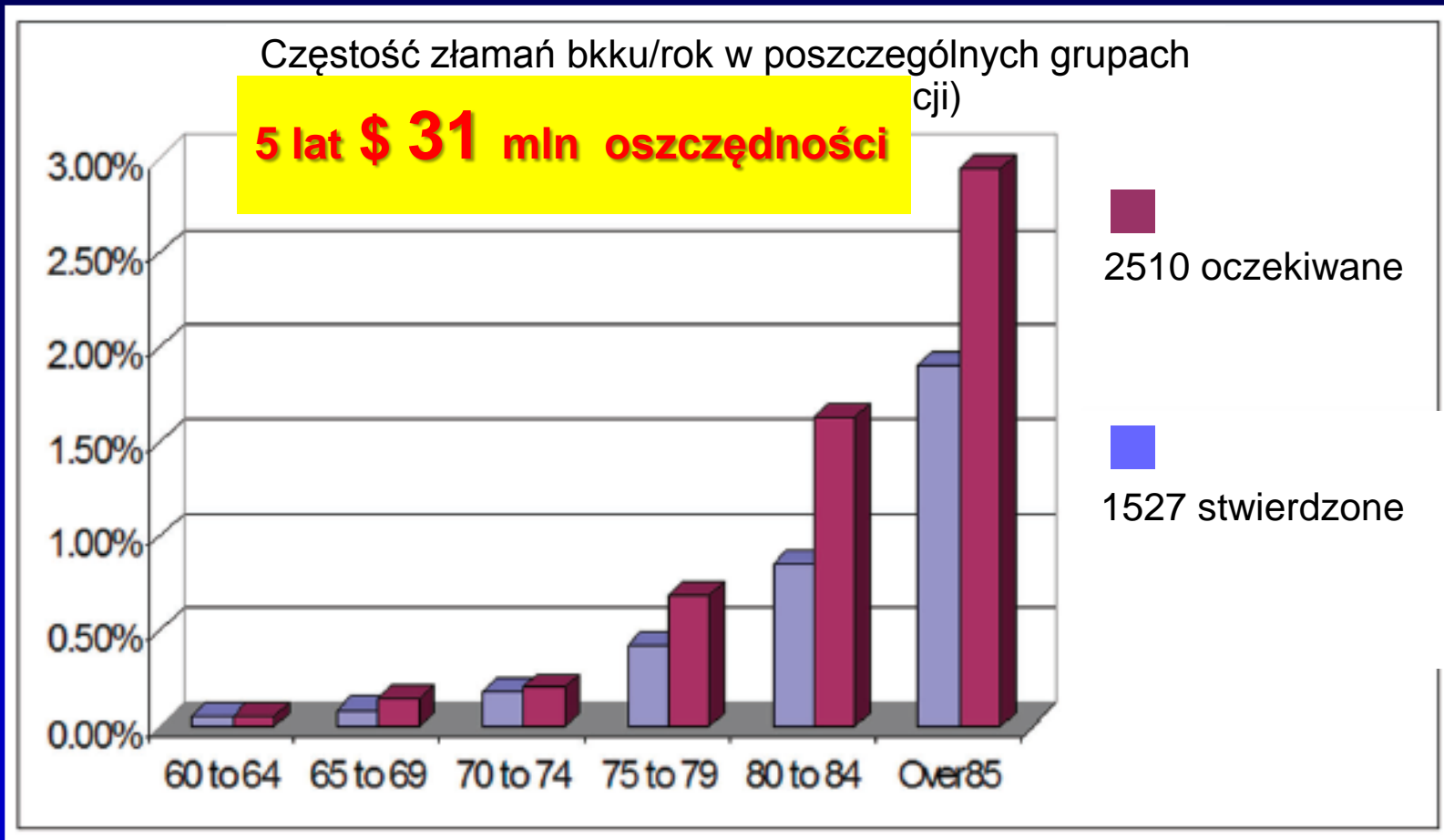
- Identification – pacjentów ze złamaniami niskoenergetycznymi

SKUTECZNOŚĆ FLS (*Fracture Liaison Service*)

- 97% - wdrożenie leczenia po złamaniu bkku (Szkocja)
- 80% redukcja ponownych złamań (Australia)

KOSZTOEFEKTYWNOŚĆ Kaiser Permanente (2002-2009)

40 % redukcja złamań bkk udowej

FRACTURE LIAISON SERVICE W ŚWIECIE

STRATEGIA POSTĘPOWANIA PL

1. Etap przygotowawczy:

Opracowanie założeń, raport, materiały dla pacjentów, materiały dla lekarzy (materiały w załączeniu, dostępne: www.osteoporoza.pl)

2. Etap pilotażowy:

Luty 2015 otwarcie I ośrodka w Szpitalu Powiatowym w Chrzanowie

Marzec 2015 - I Krajowy Kurs Koordynatorów (10 osób)

Kwiecień uruchomienie 3 ośrodków : Starachowice, Jaworzno, Łódź

3. Etap wdrożeniowy:

Lipiec 2015 - II Krajowy Kurs Koordynatorów (32)

9 ośrodków: Warszawa 2x, Lublin, Świecie, Łódź, Elbląg, Kraków, Wrocław,

4. Etap uzupełniania:

Listopad 2015

- Szpital Specjalistyczny w Gorlicach
- Szpital Uniwersytecki w Krakowie
- Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

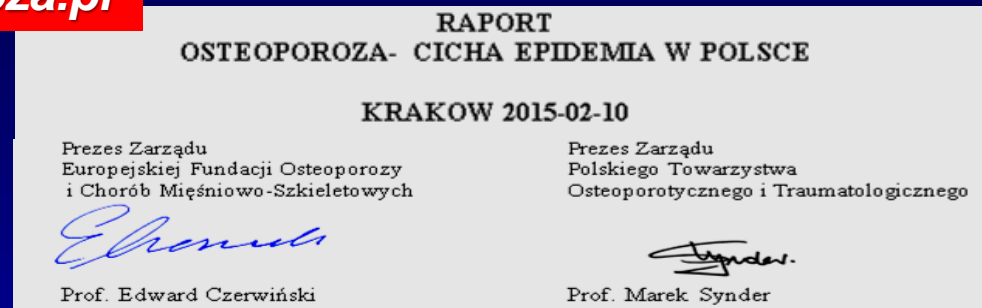

SYSTEM ZAPOBIEGANIA ZŁAMANIOM W POLSCE

Przygotowania

www.osteoporoza.pl

- Raport „Osteoporoza – cicha epidemia w Polsce”
- List intencyjny
- Założenia programowe
- Ankieta
- Informacje dla lekarzy
- Informacje dla pacjentów

SYSTEM ZAPOBIEGANIA ZŁAMANIOM
(Fracture Liaison Service)
ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Celem działania Systemu jest zmniejszenie liczby złamań w Polsce. System będzie zorganizowany wzorem istniejących w innych krajach *Fracture Liaison Services (FLS)*.

osteoporoza 33

prof. dr hab. n. med. Edward Czerwiński^{1,2}
mgr Jarosław Amarowicz¹
mgr Małgorzata Bierowska³
lek. Piotr Rozpondek²
lek. Przemysław Borowcy³

¹ Wydział Nauk o Zdrowiu, Zakład Chorób Kości i Stawów, Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum
² Krakowskie Centrum Medyczne

Skuteczne zapobieganie złamaniom osteoporotycznym

SYSTEM ZAPOBIEGANIA ZŁAMANIOM ¶

(Fracture Liaison Service) ¶

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE ¶

b) Kryteria uruchomienia ośrodka ¶

Warunki bezwzględne ¶

--Zgoda ordynatora/ dyrektora szpitala, ¶

Koordinator jest pracownikiem szpitala i jest uprawniony do danych pacjentów ¶

--Aparatura DXA, Aparat całego ciała --Hologic, Lunar, Norland ¶

--Poradnia Leczenia Osteoporozy ¶

Warunki względne: ¶

--Poradnia Rehabilitacyjna, ¶

--Ocena ryzyka upadku. ¶

¶

II. STRUKTURA SYSTEMU ¶

a) Centralne Biuro Koordynatora Krajowego ¶

....Zadania: ¶

--uruchamianie ośrodków, ¶

--koordynacja działań, ¶

--nadzór nad pracą, ¶

--zbieranie danych, ¶

--zaopatrywanie ośrodków w materiały, ¶

Afiliacje: EFOM, Szpital -> pieczęta Oddział, Poradnia ¶

--organizacja szkoleń ¶

- System Zapobiegania Złamaniom FLS
- Założenia SZZ w Polsce
- **Aktualna Organizacja Systemu**
- **Wyniki pracy, korzyści**
- Problemy
- Gdzie jesteśmy i co dalej???

Bieszczady z Tarnicy na Halicz..

STRUKTURA SZZ

KWATERA GŁÓWNA

Koordynator Krajowy
K. Zając

Informatyka
A. Kumorek

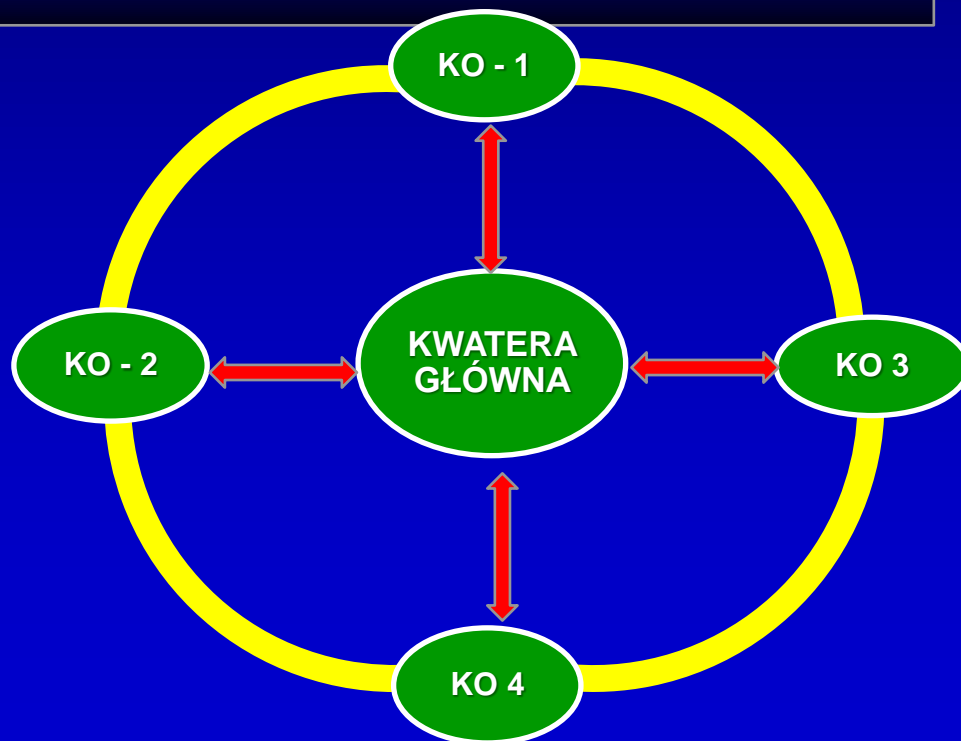
Konsultant Krajowy
Dr P. Rozpondek

Ekspert
Mgr Emil Domański

KONTAKT

- Telefon – telekonferencje
– piątek 14.00
- Maile
- Logi
- Excele – rejestry, raporty
- Ankiety – złamania, upadki, leczenia

System Zapobiegania Złamaniom w Polsce FLS

NOWE ZŁAMANIE

SOR - RTG

**Oddział urazowy
(pacjent leżący)**

Ambulatorium

1. Identyfikacja pacjentów
2. Edukacja, organizacja,
3. Dokumentacja

**Edukacja
pacjenta**

**Prewencja
upadków**

**Leczenie
osteoporozy**

**Utrzymanie
w leczeniu**

Współpraca: DXA, Poradnia OP, POZ, Rehabilitacja

PRACA KOORDYNATORA

1. Identyfikacja

2. Edukacja

3. Diagnostyka osteoporozy

- Skierowanie na badanie DXA

4. Leczenie osteoporozy – koordynacja

▪ Na oddziale:

- wit D 2000 jm = 28 kropli Dewikap (1,60zł/ mies)
- suplementacja Ca i D, info o preparatach bez Rp

- Skierowanie do Poradni Leczącej Osteoporozę

ZALECENIA

1. Zmiana opatr
2. Zdjecie szwów
3. Elewacja końc
4. Kontrola RTG w dniu 25.06.2015 w Poradni Orto
5. W razie dolegliwosci, niepokojących objawów ko
6. Skierowana do poradni leczenia osteoporozy.

EPIKRYZA WYPISOWA

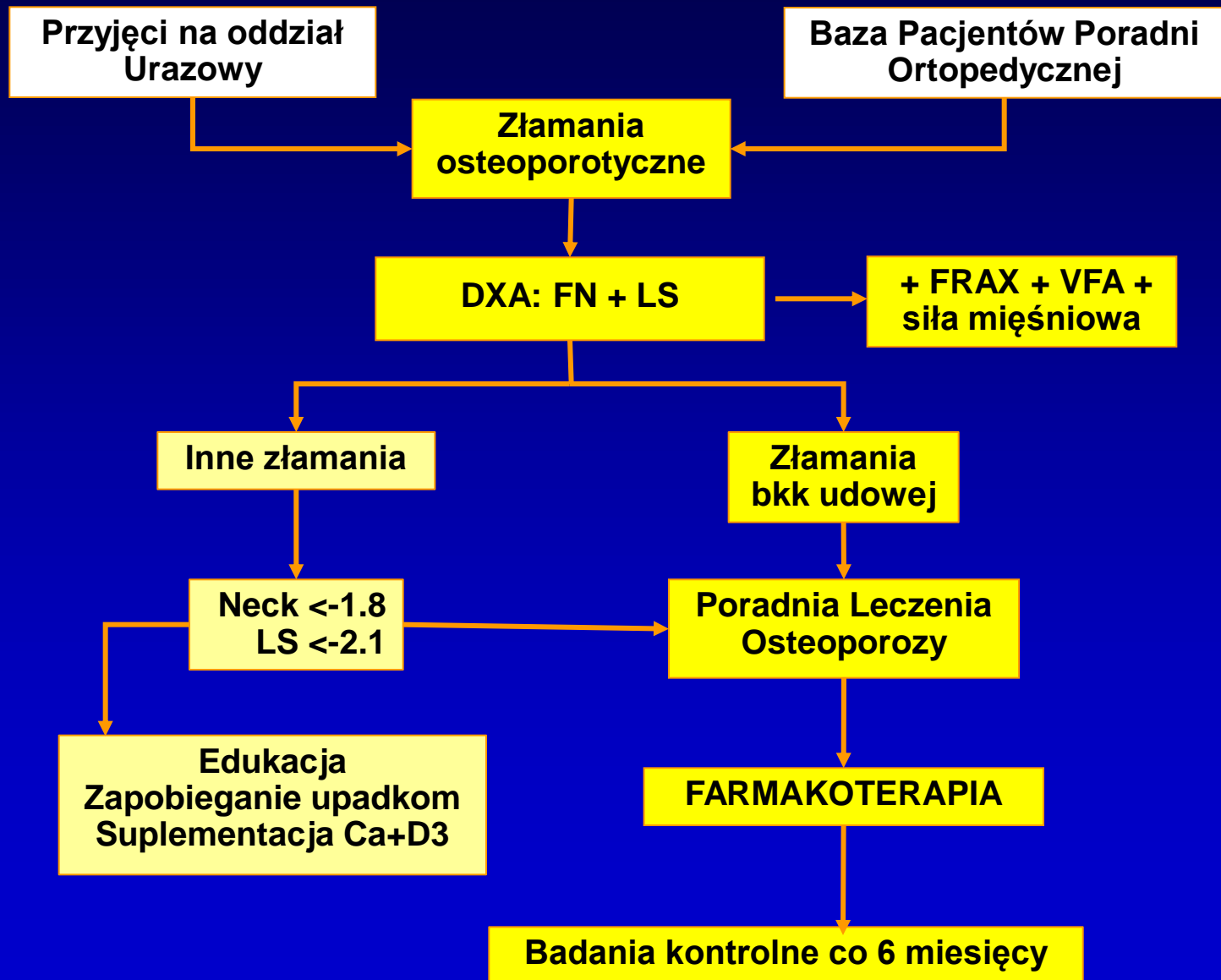
Pacjentka lat 69 z wielofragmentowym złamaniem
zakwalifikowana do leczenia operacyjnego. Zabieg wyl

Rp; [redacted] o- 2x1
Pol [redacted] - 2x1
Vit [redacted]

LOGISTYKA PRACY KOORDYNATORA

PRACA KOORDYNATORA

5. Utrzymanie chorego w długotrwałym leczeniu:

- 6 mies. ankieta,
- 12 mies. badanie kontrolne DXA.

6. Dokumentacja skuteczności ankieta

- krajowa baza danych
- informacje o wdrożeniu leczenia,
- informacje o upadkach,
- informacje o nowych złamaniach.

7. Centralny Rejestr Złamań

EUROPEJSKA FUNDACJA OSTEOPOROZY
I CHOROÓB MIĘŚNIOWO-SZKIELETOWYCH
SZPITAL

SZPITAL WIELOSPECJALISTYCZNY W JAWORZNIE
43-600 Jaworzno, ul. C. Lemniskiego 2B
Numerowy NFZ 120100176 KRS 0000080752
NIP 632-17-55-077 Regon 210641184
KOD REGON TERYT 00000013783
TEL. (32) 317 45 11

Nr rejestracyjny ..... 1. Kod 003
Data badania 01.04.2015

ANKIETA PIERWSZORAZOWA

IMIĘ I NAZWISKO ..... OLGA
Data urodzenia ..... 21.01.1925 ..... Telefon 603-
Adres zamieszkania ..... ul. SPORTOWA 3c/35
waga ..... 50 (kg) wzrost obecnie ..... 152 (cm) najwyższy (w 25 roku życia) 156

OBECNE ZŁAMANIE

UPADEK Upadłam/em W ostatnich 12 miesiącach - ile razy .....
ZŁAMANIA Miałam/em złamanie kości Złamanie było skutkiem upadku
Czy złamanie było skutkiem wypadku? (np. samochodowego)
 promieniowej (w nadgarstku)
 ramiennej (w barku)
 złamanie biodra
 złamanie kręgosłupa

Inne złamania
572.0 - złamanie szyjki kości udowej lewej

Wypełnia ankieter - złamanie osteoporotyczne
 Zabieg operacyjny. Rodzaj zabiegu Zespolenie Endoproteza Inne

HISTORIA CHOROBY

WYNIKI PRACY - STAN OBECNY

14 otwartych ośrodków

9 w pełni aktywnych ośrodków

5 zawieszonych :

000 Łódź - rezygnacja Koordynatora

002 Warszawa (Wojskowy) - brak leczenia osteoporozy

003 Jaworzno - nowy koordynator

008 Łódź brak współpracy z Koordynatorem (lekarz)

3 Dodatkowe (listopad 2015):

Gorlice – działają poza Systemem otwarcie w listopadzie

Poznań w trakcie rozmów – otwarcie w listopadzie

Kraków – brak ostatecznej decyzji – finanse

Stan Systemu na 31.08.2015

509 pacjentów w Systemie

279 wykonanych DXA

199 porad lekarskich

129 pacjentów z wdrożonym leczeniem

SYSTEM ZAPOBIEGANIA ZŁAMANIOM W POLSCE KORZYŚCI

Korzyści obecne:

- Entuzjazm osób zaangażowanych w SZZ
- Edukacja lekarzy ortopedów
- Edukacja personelu medycznego
- Edukacja decydentów
- Edukacja pacjentów
- Wdrożenie profilaktyki wtórnego złamania
  - suplementacja wit. D na oddziałach urazowych
  - prewencja upadków

Korzyści oczekiwane:

- zmniejszenie liczby złamań
- obniżenie kosztów leczenia w Polsce

KOSZTY LECZENIA OSTEOPOROZY W POLSCE W 2010 i SZACUNKOWE OSZCZĘDNOŚCI (HTA)

Wiek	1 rok leczenia	Długoterminowe inwalidztwo	Profilaktyka	Razem Tys (000)
Kobiety				
50-74	380.258	97.296	212.701	690.257
75-	713.732	465.447	121.855	1.301.034
Kobiety	1.093.991	562.744	334.556	1.991.292
Mężczyźni	682.716	245.758	47.128	975.604
K i M razem	1.776.708	808.503	381.685	2 966 896

KOSZTY LECZENIA OSTEOPOROZY W POLSCE W 2010 i SZACUNKOWE OSZCZĘDNOŚCI (HTA)

Oszczędności kosztów leczenia złamań ponownych		
Koszt 25% ponownych złamań	3 708 620 tys. zł	
5-letni	14 834 480 tys zł	
Koszt leczenia rocznie	2 966 896 tys zł	
	oszczędności (tys)	
Redukcja ponownych złamań	5 lat	/1 rok
40%	1 483 448	296 689 tys
80%	2 966 896	593 379 tys

- System Zapobiegania Złamaniom FLS
- Założenia SZZ w Polsce
- Aktualna Organizacja Systemu
- Wyniki pracy
- **Problemy**
- **Gdzie jesteśmy i co dalej???**

Bieszczady, Wetlińska, 1232m

SYSTEM ZAPOBIEGANIA ZŁAMANIOM W POLSCE PROBLEMY

Oddział:

- Niedofinansowanie, zadłużenie i obawa przed dodatkowymi kosztami
- Program jest wysoce kosztoskutywny, ale nie dla oddziału.
- Przeciążenie pracą personelu na oddziałach urazowych i innych.

Diagnostyka leczenie:

- DXA: ograniczony dostęp do (terminy 3- 4 miesiące)
- Poradnia: nadwykonania (terminy)
- Brak systemu zapobiegania upadkom- niedostępna rehabilitacja

Organizacyjne

- Każdy szpital jest inny relacje:
dyrekcja < > ordynator < > koordynator < > DXA < > poradni

Dobór koordynatorów

- Lekarze – nieporozumienie
- Pielęgniarki – najlepsze, ale brak
- Fizjoterapeuta – obecnie najlepsza opcja

Utrzymanie Systemu 2016 – kontynuacja - poszerzenie

SYSTEM ZAPOBIEGANIA ZŁAMANIOM W PRZYSZŁOŚCI - MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA

Źródło finansowania – obecnie:

- Bezwarunkowy grant firmy AMGEN

Organizacja:

Europejska Fundacja Osteoporozy i Chorób Mięśniowo Szkieletowych

Możliwości:

1. Ministerstwo:

- Krajowy Program – Zapobieganie złamaniom osteoporotycznym
- Programy Unijne

2. NFZ:

- Nowa procedura „Prewencja Złamań Wtórnych”
- Zmiana punktacji dla oddziałów urazowych
wyższa dla oddziałów, które mają System (Wlk. Brytania)

3. ZUS: ???

Z przełęczu Wyżnej na Caryńską

Dziękuję za uwagę